

VEDA V SOCIALISTICKEJ SPOLOČNOSTI

Československá akadémia vied v spolupráci s Ústavom marxizmu-leninizmu ÚV KSČ, Ústavom marxizmu-leninizmu ÚV KSS, Ministerstvom školstva ČSR a Ministerstvom školstva SSR usporiadala 21.—22. 11. 1984 v Dome vedeckých pracovníkov ČSAV v Libliciach pre vedecko-pedagogických a vedeckých pracovníkov pripravujúcich vedeckých aspirantov z marxizmu-leninizmom, celoštátne sympóziu na tému *Socializmus a veda*.

Cieľom sympózia bolo hlbšie postihnúť úlohy a funkcie vedy pri budovaní rozvinutej socialistickej spoločnosti a zároveň prehĺbiť teoretické a ideologické argumenty, ako aj získať hlbší pohľad na poslanie a metodiku marxisticko-leninskej výchovy vo vzťahu k budúcej profesionálnej činnosti mladých vedec-kých pracovníkov.

Akademik Z. Snítal, podpredseda ČSAV a riaditeľ ÚML ÚV KSČ vo svojom úvodnom vystúpení poukázal na nové postavenie vedy v socialistickej spoločnosti z aspektu súčasnej medzinárodnej situácie. Socializmus musí preukázať svoju silu práve urýchleným zavádzaním vedy a techniky do praxe, čo nie je možné bez ideovo vyspelých vedeckých pracovníkov. V tomto smere je zvlášť dôležité rozvíjať dialektiku teórie a praxe, pričom sa treba vystríhať jednostranného akademizmu ako aj neuváženého prakticismu. Rast úlohy vedy v socialistickej spoločnosti kladie vysoké nároky práve na výchovu mladého vedeckého pokolenia.

Akademik V. Cirbes, podpredseda SAV a riaditeľ ÚFS SAV v referáte analyzoval päť základných téz o postavení vedy pri budovaní socialistickej spoločnosti. 1. Rozvoj socializmu je bytostne spätý s rozvojom vedy. Socialistická spoločnosť všestranne prispieva k rozvoju vedy. 2. Veda sa stáva univerzálnou silou premeny spoločnosti. 3. Socializmus realizuje zásadnú zmenu vo vzťahu veda—spoločnosť. Veda sa stáva celospoločenskou záležitosťou. 4. Za socializmu sa veda stáva organickou súčasťou rozvoja kultúry. Veda napomáha univerzálnemu rozvoju bytostných síl človeka. 5. Za socializmu pri presadzovaní vedecko-technickej revolúcie uplatňuje strana svoju vedúcu úlohu pri vytváraní jednotnej vednej politiky ako súčasť politiky strany. Zároveň poukázal na jednotu teoreticko-poznávacej a prakticko-aplikačnej funkcie vedy.

Člen kor. L. Hrzal sa zamerával vo svojom vystúpení na spoločenskú funkciu vedy. Analyzoval rôzne chápanie vedy: 1. Veda ako forma spoločenského vedomia; 2. Veda ako tvorivá činnosť človeka; 3. Veda ako spôsob postihnutia pravdy. Autor venoval zvláštnu pozornosť vo svojom vystúpení vzťahu vedy a ideológie.

Ďalšie vystúpenia boli venované analýze vzájomného vzťahu filozofie a vedy (dr. F. Pejšek), vedecko-technickému pokroku a budovaniu rozvinutej socialistickej spoločnosti (prof. dr. I. Šedivý, DrSc.), úlohe robotníckych pracovných kolektívov v procese vedecko-technického pokroku (M. Formánek, CSc.) osobnosti vedca a jeho všeobecným rysom so zameraním na tvorivosť vedeckých kádrov a vedeckých kolektívov (prof. dr. J. Janoušek, CSc.). Analyzoval sa dialektický charakter súčasnej vedy a metodológie (prof. dr. M. Zi-

go, CSc.) ako aj súčasné buržoázne koncepcie vedy (doc. RNDr. Fr. Charvát, DrSc.) a internacionalizácia vedy v rámci svetovej socialistickej sústavy (doc. dr. K. Laciňa, DrSc.).

V diskusií sa ďalej hlbšie analyzoval problém straníckosti vo vede (prof. dr. B. Němec, DrSc.), súčasné národohospodárske myslenie súčasných technických kádrov (doc. Ing. J. Knop, CSc.), ako aj ďalšie teoretické a metodologické otázky súvisiace s marxisticko-leninskou prípravou aspirantov špeciálnych vied.

V závere sympózia vystúpil zástupca oddelenia školstva a vedy ÚV KSČ prof. J. Mokošín, CSc.

Sympóziu sa stalo efektívnym nástrojom inovácie znalostí pedagogických pracovníkov marxisticko-leninskej výchovy aspirantov. Prispelo k zjednoteniu výkladu dôležitých otázok úlohy vedy za socializmu, ktorých objasňovaniu je venovaná časť kurzu Jednotného plánu marxisticko-leninskej prípravy vedeckých aspirantov. Usporiadanie sympózia prispelo k ďalšiemu skvalitňovaniu metodologickej prípravy Jednotného plánu a znovu potvrdilo, že aktuálne otázky úlohy vedy pri budovaní rozvinutej socialistickej spoločnosti vyžadujú ďalšie tvorivé rozpracovávanie, ale zároveň tiež aj zvyšovanie náročnosti v marxisticko-leninskej výchove vedeckých aspirantov, predovšetkým z aspektu osvojovania a využívania najnovších poznatkov vedy.

Ján Dubnička